

Secret.: Vredelaan 48 1982 Zemst
e-mail: colette.vanderbeken@pandora.be

Nieuwsbrief

December 2011

Januari 2012.

Heemkring "de Semse"

opgericht in 1985

ondernemersnummer: 432.094.478

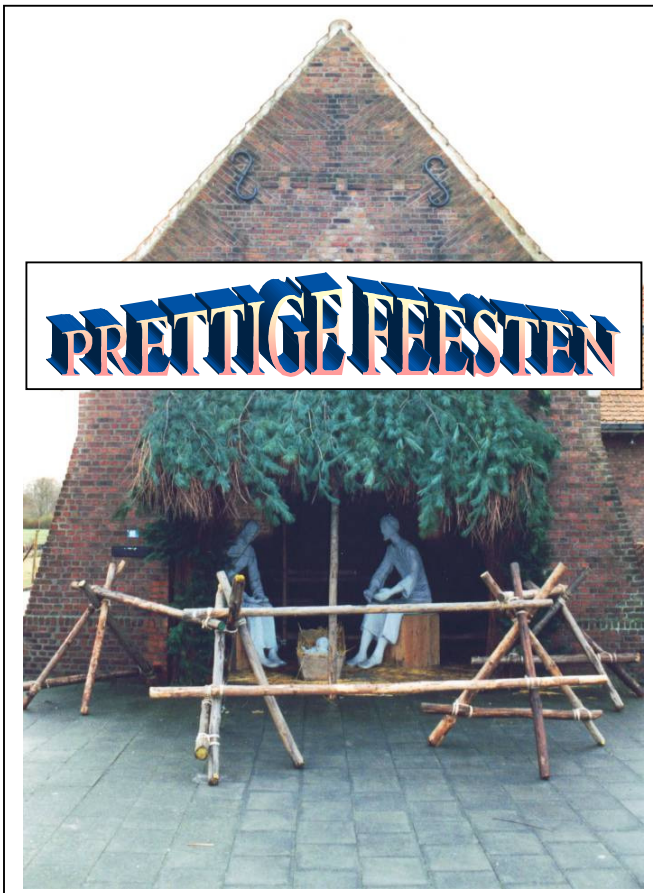
Zetel: Erfgoedhuis de Semse

Schoolstraat 17

1980 Zemst

www.bloggen.be.desemse

België-Belgique
P.P.B.B.
1980 Zemst
2/3006
P. 702125

wensen voor 2012

Tijd om van de kleine dingen te genieten

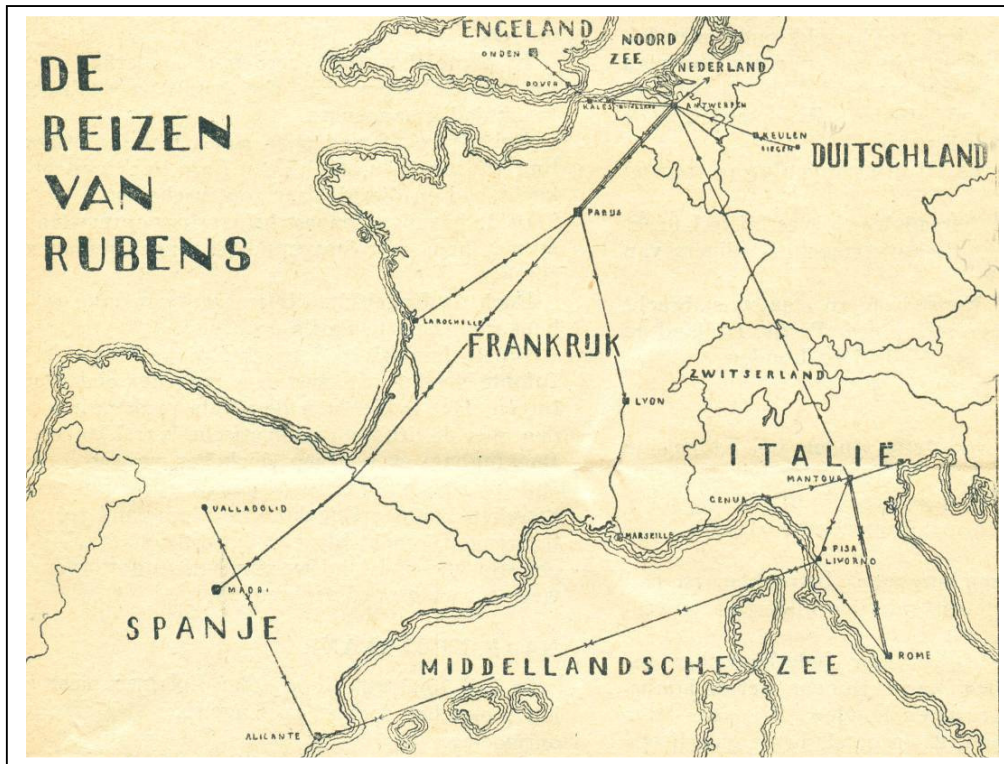
Rust om stil te staan bij mooie momenten

Sterkte om tegenslagen te overwinnen

Humor om wat somber is te kleuren

Vriendschap om het hart te verwarmen.

Op vrijdag 13 januari 2012 om 19 uur.
Alle leden en sympathisanten zijn van harte uitgenodigd
voor een drankje en een hapje.
Graag zouden we worden verwittigd van jullie komst.
015/417411

Colette Vanderbeken

De personaliteit van Rubens was zo schitterend, zijn genie zo veelzijdig, zijn invloed op de kunstontplooiing van zijn tijd zo breed en diep.
Een verblijf in Italië was voor de jonge Vlaamse meesters van de XVI en XVII eeuw een noodzaak om zich te vervolmaken in hun kunsten.

Rubens ging op 9 mei 1600 naar Italië langs de Rijn. Zijn eerste halte was Venetië. De werken van de grote Venetianen zoals Titiaan (1477/1576) en Tintoretto (1512/1594) spraken hem het meest aan.

Hij maakte er kennis met een Matuaans edelman. Door zijn bemiddeling kwam hij nog hetzelfde jaar aan het hof van Mantua.

De hertog Vincentius Gonzoga, een van de ijverigste bewonderaars van kunst en letteren, stelde de jonge Vlaamse kunstenaar aan als zijn hofschilder, met een salaris van 400 dukaten.

Het jaar daarop, in 1601, is Rubens al in Rome. Daar werd hij heen gezonden om kopijen te maken van werken van de Italiaanse grootmeesters van de renaissance.

Tijdens zijn verblijf in Rome, kreeg hij vanwege aartshertog Albrecht, een opdracht voor schilderijen. De landvoogd had immers de titel van kardinaal van de kerk Santa Croce (H. Kruis) te Rome. Drie altaarstukken moest hij schilderen: de doornen kroning, de kruisiging, en de Heilige Helena met het kruis. De drie schilderijen bleven in de kerk tot in 1811.

Tijdens zijn verblijf in Mantua reisde hij meermaals naar Rome. Zijn bewondering voor Michel-Angelo(1474/1593), Carravagio(1554/1619), da Vinci(1452/1519) en Mantegna(1430/1505) was zeer groot.

In de lente van 1603 kreeg Rubens opdracht van de hertog van Mantua naar Spanje te reizen. De hertog zag hem als de meest geschikte persoon om de geschenken over te brengen, die hij bestemd had voor Filips III, koning van Spanje en diens minister, de hertog van Lerma.

Het Spaanse hof verbleef toen te Valladolid. Van de haven naar de residentiestad was een hele reis!

Het hoofdgeschenk bestond uit een galakoets met een gespan van zeven Napolitaanse paarden, en schilderijen van Rubens hand.

Door aanhoudende regen tijdens de reis waren de schilderijen beschadigd. De afspraak met de koning was uitgesteld zodat hij de tijd kreeg om de schilderijen te herstellen en hij schilderde er nog twee bij: Herakliet, de wenende en Demokriet, de lachende filosoof.

Nadat hij zijn opdracht aan het Spaanse hof volbracht had verbleef hij nog tot de herfst in Spanje. Hij schilderde het ruitportret van de hertog van Lerma en Jezus en de twaalf apostelen.

Begin 1604 was Rubens terug in Mantua. Zijn bijzonderste werken, in de jaren die volgen, zijn vele grote altaarstukken en portretten uit de familie van de hertog van Mantua.

Van 1605 tot in de zomer van 1607, verblijft opnieuw te Rome, en steeds met grote ijver zet hij de studie van de Oudheid en de Romeinse schilders voort. Tijdens zijn verblijf wordt hij zwaar ziek. De Duitse dokter Faber, die hem verzorgt, kreeg als geschenk een prachtige haan uit het museum van Aken. Naar antieke zeden offerde men hanen aan de god van de heelkunde.

De hertog van Mantua riep Rubens terug om met hem naar Genua te reizen. Genua, de stad der paleizen, schonk Rubens bijzondere aandacht aan de bouwkunst van de renaissance. Later verwerkte hij zijn indrukken tot een prachtige uitgave. Deze verscheen, onder de naam "*Palazzi di Genova*", in twee delen, in 1613 en 1622, te Antwerpen, met 136 koperplaten van Rijkmans.

Einde 1607 kreeg de hertog van Mantua van hertog Albrecht een brief waarin hij verzocht Rubens naar Antwerpen te laten komen. Hertog Gonzoga vraagt om hem nog enkele tijd bij hem te laten om altaarstukken, allegorische, geschiedkundige en godsdienstige werken uit zijn toverpenseel te laten komen.

In 1608 reisde hij opnieuw naar Rome, het was zijn laatste verblijf in de eeuwige stad. Toen schilderde hij daar nog drie altaarstukken voor de Chiesa Nuova en kwam naar Mantua met het schilderij "*Onze-Lieve-Vrouw door de engelen verteerd*" dat hij meebracht naar Antwerpen en het plaatste op het graf van zijn moeder. In de herfst van 1608 kreeg hij het droevig nieuws, dat zijn moeder erg ziek was. Ze werd in de Sint-Michielsabdij begraven. Tijdens de Franse revolutie werd het schilderij van het graf meegenomen, het hangt in het museum van Grenoble.

Rubens wilde terug naar Italië, maar de landvoogden Albrecht en Isabella hielden hem hier. Ze bestelden verscheidene werken en benoemden hem als hofschilder, met een salaris van 500 Vlaams pond. Ook de liefde voor Isabella Brant ketende hem aan zijn land. Wegens de lange betrekkingen met het hof werd Rubens ook gemend als raadsman in de politieke zaken van het land. Na het twaalfjarig bestand, treed hij officieel op in West-Europa. Als kunstenaar was hij in gans Europa gekend en geëerd. Hij werd door het hof als diplomatisch vertegenwoordiger aangesteld in het buitenland. Deze aanstelling als kunstenaar en staatsman bracht hem tot verschillende reizen naar Parijs, Holland en zendingen naar Madrid en Londen.

Maria de Medici, de weduwe van Hendrik IV, was naar Frankrijk teruggekeerd, nadat ze zich met haar zoon Lodewijk XIII had verzoend. Ze had het Luxemburgpaleis betrokken, en had het inzicht dit met een galerij schilderij te versieren. Door de tussenkomst van de Nederlandse gezant, baron van Wicq, kwam Rubens met de koningin in contact. In het voorjaar van 1622 gaat Rubens naar Parijs om met de koningin daarover te spreken. Drie jaar later, in 1625 waren de drie en twintig schilderij klaar. De Vlaamse meester was bij de plaatsing aanwezig, hij bewerkte nog eigenhandig de schilderijen, om de belichting op de zaal af te stemmen. Sommige moesten ook gewijzigd worden, wat de samenstelling en de betekenis betrof, omdat de politieke verhoudingen intussen veranderd waren.

Te Parijs maakte Rubens kennis met Lord Buckingham (1592/1628), de Engelse gezant en van zijn vertrouwensman Balthazar Gerbier, schilder en miniaturist (1592/1676) met wie hij later in een drukke briefwisseling bleef. Gerbier was de tolk van de vorstin toen hij de Engelse staatslieden bewerkte om de vrede tussen Engeland en Spanje tot stand te brengen.

Na een korte reis in het Rijnland, vestigde Rubens zich in augustus 1622 te Laken. De pest heerste te Antwerpen en zijn vrouw Isabelle Brant was schielijk overleden op 20 juni 1626. Hij reisde naar Holland, waar de familieleden Brant woonde.

In september 1626 werden de onderhandelingen om vrede te beslechten met Engeland aangevat. Rubens reisde naar Calais (Kales) met een verzameling kunstwerken, die hij aan Lord Buckingham verkocht had en die hij daar zou inschepen. In de havenstad moest hij Balthazar Gerbier ontmoeten om met hem over staatszaken te spreken. Doch de Engelse gezant daagde niet op. Rubens ging hem in Parijs opzoeken.

Op 21 januari 1627 bracht hij verslag uit over de onderhandelingen bij de Infante. Ondertussen gingen de drukke diplomatieke onderhandelingen tussen Buckingham, Gerbier en Rubens verder. In juli 1627 trok de diplomaat naar Holland om de Engelse staatslieden te ontmoeten. Van 21 tot 28 juli trok hij met Gerbier van stad naar stad om de Hollandse kunstwerken te bezichtigen.

Door de sluwe tussenkomst van Richelieu waren, in september 1627, de onderhandelingen tussen Engeland en Spanje afgesprongen. Door de Infante Isabella werd Rubens in 1628 gelast om de vrede in Madrid te gaan bepleiten. De reis ging over Parijs, maar hij mocht niemand ontmoeten want er was geheimhouding bevolen. Hij reisde per postwagen en was veertien dagen onderweg.

Op 15 september was hij te Madrid en begon onmiddellijk met de onderhandelingen met Olivarez (1587/1643), Spaans minister. Verscheidene diplomaten waren aanwezig o.a. Scaglia en Gerbier, desnoods om Rubens te steunen.

In de eerste gesprekken met Olivarez schoot hij weinig op. Doch tijdens het maken van een schilderij (hij schilderde hem vijf maal) van koning Filips IV, had Rubens de koning zo beïnvloed door zijn pleidooi voor vrede.

Tijdens zijn verblijf op het koninklijk paleis ontmoette hij de vermaarde schilder Velasquez (1599/1660). Deze twee grootste schilders van hun tijd hebben elkaar de grootste vriendschap en oprechte bewondering betuigd.

De 28ste december 1628 riep Olivarez de staatsraad bijeen. De besprekingen schoten niet op. Ten slotte besloot Filips IV de schilderdiplomaat Rubens naar Londen te sturen dat hij ook aan de Infante Isabella vertelde.

Rubens moest de politiek van Richelieu verijdelen om Engeland te winnen tot een bondgenootschap met Frankrijk (dezelfde geschiedenis herhaald zich in 2011). Hij zou te Londen een zware taak voor de boeg hebben, want van het al of niet lukken van de bemiddeling zou de vrede van West-Europa afhangen.

Hij was van plan om over Italië en Provence naar huis te komen, maar door deze opdracht werd zijn reisroute gewijzigd.

Gedurende zijn verblijf in Spanje had hij weinig van zich laten horen. Aan Gevartius schreef hij vanuit Madrid op 29/12/1628 dat hij geen staatszaken kon verklappen "*van publiecke saecken en can ick sekens of goets affimeren, ick en siender nog geen gat deur*", schreef hij in zijn sappig Vlaams.

Rubens reisde over Parijs, hij nam zijn intrek op 10 mei 1629 bij baron Vicq, gezant van infante Isabella, hij bracht nog een bezoek aan Maria de Medici. Hij verliet Parijs met de postkoets en kwam op 13 mei te Brussel aan. Hij werd door infante Isabella ontvangen en overhandigde haar de brieven uit Madrid. Ze gaf haar onderrichtingen over wat in Londen moest onderhandeld worden, zei dat deze onderhandelingen haar zeer nauw aan het hart lagen, dat de vrede tussen de Nederlanden belangrijk was.

Ze beval hem dadelijk naar Duinkerken te vertrekken, om daar het kanaal over te steken samen met zijn schoonbroer Hendrik Brant.

Het schip de "*Adventure*" met kapitein Mennes, bracht Rubens en zijn gezelschap naar Dover. Op 5 juni was hij in Londen, hij nam zijn intrek bij zijn vriend Gerbier.

De koning, verwittigd van zijn komst, ontbood hem de volgende dag naar Greenwich, waar hij een lang onderhoud had met Karel I.

De onderhandelingen met de Engelse staatslieden, Weston, Cardisle, Pembroke, Cottington en Carleton werden onmiddellijk aangevat. Het waren moeilijke besprekingen, de Engelse waren beïnvloed door Richelieu en de Spanjaarden wisten niet goed wat ze wilden, ze aarzelden tussen een bondgenootschap met Frankrijk of Engeland. Alleen Rubens wist wat hij wilde, krachtdadig en zonder aarzelen, hij wou het einde aan die oorlog. Tenslotte verkreeg Rubens wat men hem had opgedragen te vragen. Karel I toonde zich inschikkelijk over de voornaamste voorwaarden.

Op 7 januari 1630 ontscheepte de Spaanse gezant Coloma, hij weerhield Rubens nog zes weken, om inlichtingen en raadgevingen over zijn zending in te winnen. Karel I, spijs tegenwerking van Franse en Hollandse zijde, zond Cottington naar Madrid om op 10 november 1630 te vrede te tekenen.

Helaas, de oorlog tussen de Noordelijke Prvinciën en Spanje duurde voort, en bracht pas de vrede van Munster in 1648.

Zijn verdienste als staatsman werd beloond, koning Karel I van Engeland, schonk hem de titel van ridder en gaf hem een met edelstenen versierden degen. De senaat van de hogeschool van Cambridge riep hem tot "*Magister ex artibus*", de hoogste onderscheiding die een kunstenaar kan krijgen.

Tijdens zijn verblijf in Londen schilderde hij enkele portretten en een groot schilderij "*Minerva, de vrede tegen de oorlog beschermend*" voor de koning.

Terug in Antwerpen zou hij opnieuw een familieleven opbouwen. Op 6 december 1630 trad hij voor de tweede maal in het huwelijk, in de Sint-Jakobskerk, met de mooie jeugdige Helena Fourment, Een hele reeks van Rubens grootste meesterwerken danken we aan haar.

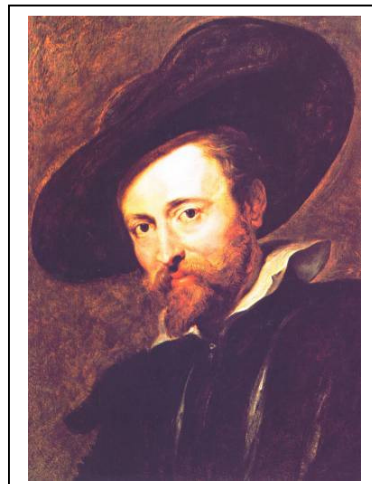
In 1631 zond Landvoogdes Isabella Rubens naar Den Haag, met een geheime boodschap, het ging over het sluiten van het vredesverdrag met prins Frederik-Hendrik. Hij keerde telergesteld naar Brussel terug.

Op 2 augustus 1632 riep de infante hem nogmaals voor een tussenkomst te Luik, hij moest onderhandelen met de leden van de Staten-Generaal, die van daaruit de belegering van Maastricht volgden.

In 1635 was Rubens nog eens van plan om naar Engeland te reizen om er de schilderijen doe de koning besteld had persoonlijk te overhandigen, doch de reis ging niet door, zijn werken werden via Duinkerken naar Whitehall gezonden.

Tot aan haar dood, in raadsman van de

Bib: A.J. Verbeeck –VAB -

1638, bleef Rubens de wijze landvoogdes Isabella.

1940.